

Møteinnkalling

Utvalg: Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi
álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kansalistarhaan johtokunta

Møtested: Teams

Dato: 26.03.2025

Tidspunkt: 08:30-11:30

Ved eventuelt forfall er representantene selv ansvarlige for å gi vararepresentanten beskjed om å delta på møtet. Alle møtepapirer vil bli sendt ut på e-post og lagt ut på Stabbursdalen nasjonalparkstyrets nettside: <http://nasjonalparkstyre.no/Stabbursdalen/>

Nasjonalparkforvalter er tilgjengelig på telefon 78 95 03 77 / 409 12 470 eller e-post stabbursdalen@statsforvalteren.no.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 17/2025	Registrering av deltakere, beslutningsdyktighet		
ST 18/2025	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 19/2025	Valg av underskrivere		
ST 20/2025	Søknad om nytt utedo		2025/840
ST 21/2025	Søknad om flytting av nedfalt furutre		2025/198-6
ST 22/2025	Orientering		

ST 17/2025 Registrering av deltakere, beslutningsdyktighet
ST 18/2025 Godkjenning av innkalling og saksliste
ST 19/2025 Valg av underskrivere
ST 20/2025 Søknad om ny utedo
ST 21/2025 Søknad om flytting av nedfalt furutre
ST 22/2025 Bestillingsdialog – SNO ressurs

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/840-0

Saksbehandler: Karoline Salmila

Dato: 21.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kanalarhaan johtokunta	ST 20/2025	26.03.2025

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første alternativ gis det dispensasjon til rivning av gammelt utedo og gjenoppbygging av nytt utedo på samme lokalitet, slik beskrevet i plantegningene til søknaden (vises s. 5 og 6). Det gis dispensasjon til å endre tak-konstruksjonen fra pulttak til saltak. Det gis tillatelse til en liten platting framfor døren til utedoen.

Vilkår og dimensjoner som tillates i denne dispensasjonen:

- Utedo plasseres på kart-koordinatene 35 W 415773 7783680.
- Utedoen skal ha samme ytre dimensjon som den eksisterende utedoen, nytt utedo skal altså ikke overstige disse rammene. Eier oppgir at dette er 1,29 m x 1,29 m BYA (ytre mål).
- Plattingen skal maksimalt ha en dimensjon på 1 m * 0,55 m; altså 0,55 m².
- Takvinkel settes til 23°, og kan ikke overstige denne vinkelgraden.
- Mønehøyden skal ikke overstige 2,455 m.
- Gesimshøyden skal ikke overstige 2,05 m.
- Grunnmurshøyde skal være lik plantegningen, som er skissert som et lavt fundament over bakken.
- Det skal fortrinnsvis benyttes trematerialer eller annet naturmateriale, bade i konstruksjon og værbeskyttende lag.
- Ytterpanel utformes likt hovedbygget.
- Utedoen beises/males i en mørk farge lik hovedbygget.
- Utedoen skal ha mørkt og matt taktekke (takpapp, shingel eller liknende).

- Alt avfall og restmaterialer skal fraktes ut av nasjonalparken rett etter ferdigstilling av byggverk, det tillates ikke at dette graves ned eller deponeres innenfor landskapsvernområdet. Umalt trevirke og trevirke som ikke er impregneret kan brennes. Overskytende byggemateriale/-avfall anmodes innlevert til godkjent behandlingsanlegg eller deponi.
- Etter ferdigstilling skal eier sende inn bilder av den nye utedoen til forvaltningsmyndigheten.

Saksopplysninger

Informasjon fra søker:

«Jeg planlegger å skifte den gamle utedoen med en ny på gnr. 10, bnr.1 og fnr. 5. Den gamle er fra tidlig på 1960 tallet og er rått i tre av veggene. Taket likeså. Rivning og oppsett er planlagt gjort i løpet av 2025, helst i april/mai. Nytt utedo settes opp der det gamle står. Avfallet fjernes slik jeg gjorde ved renovering og utvidelse av hytte og bygging av nytt uthus/sjå.

Av plantegningen vil dere se at utvendig areal på den nye utedoen blir lik den gamle. Fasaden ses på det vedlagte bildet. Liggende panel på veggene, saltak pga snøtyngde og estetikk, farge lik hytta og svart shingel/papp på taket. Innvendig to seter som før- har litt med kompostering og en dame/herre side. Legger ved bilde av gammelt utedo, innvendig gammelt utedo, nytt utedo og plantegning med mål. All frakt skjer på vinterstid.

Svar på ønske om flere opplysninger.

1. Høyde på bygget - har lagt ved en fasadetegning forfra. Satt på nødvendige mål. Kan sende dette bildet på tlf hvis nødvendig.
2. Såle og høyde på den - en firkantet kvadratisk boksramme av impregneret 2*4' . 2 stk 2*4 skrus sammen til til 4*4 (boks). Forankring av ramma til bakken er med vaier eller bandjern som graves ned i et hull på hver side under ramma og forankres i jernspyd, passende stein eller ikke synlig betongklump. Dette pga sterk vind som har tippet utedoet over ende noen ganger.
3. Dimensjon plating - ikke som på bildet men terrassebord med halv centimeters mellomrom pga regn/is. Under 2*4 på høykant. Tenkt mål 100cm* 55 cm.
4. Takvinkel på saltaket - ca 23 grader. Se fasadevedlegget.
5. Kart-koordinater N 70.08.75 36 Ø 024.46.64 82. Brukt Garmin Alpha 300i. Se vedlagte bilde.

Bildet av utedoet jeg har lagt ved tidligere er av et enseters utedo og viser illustrasjon hvordan det nye utedoet kommer til å se ut. Fargevalget likt hytta og uthuset».

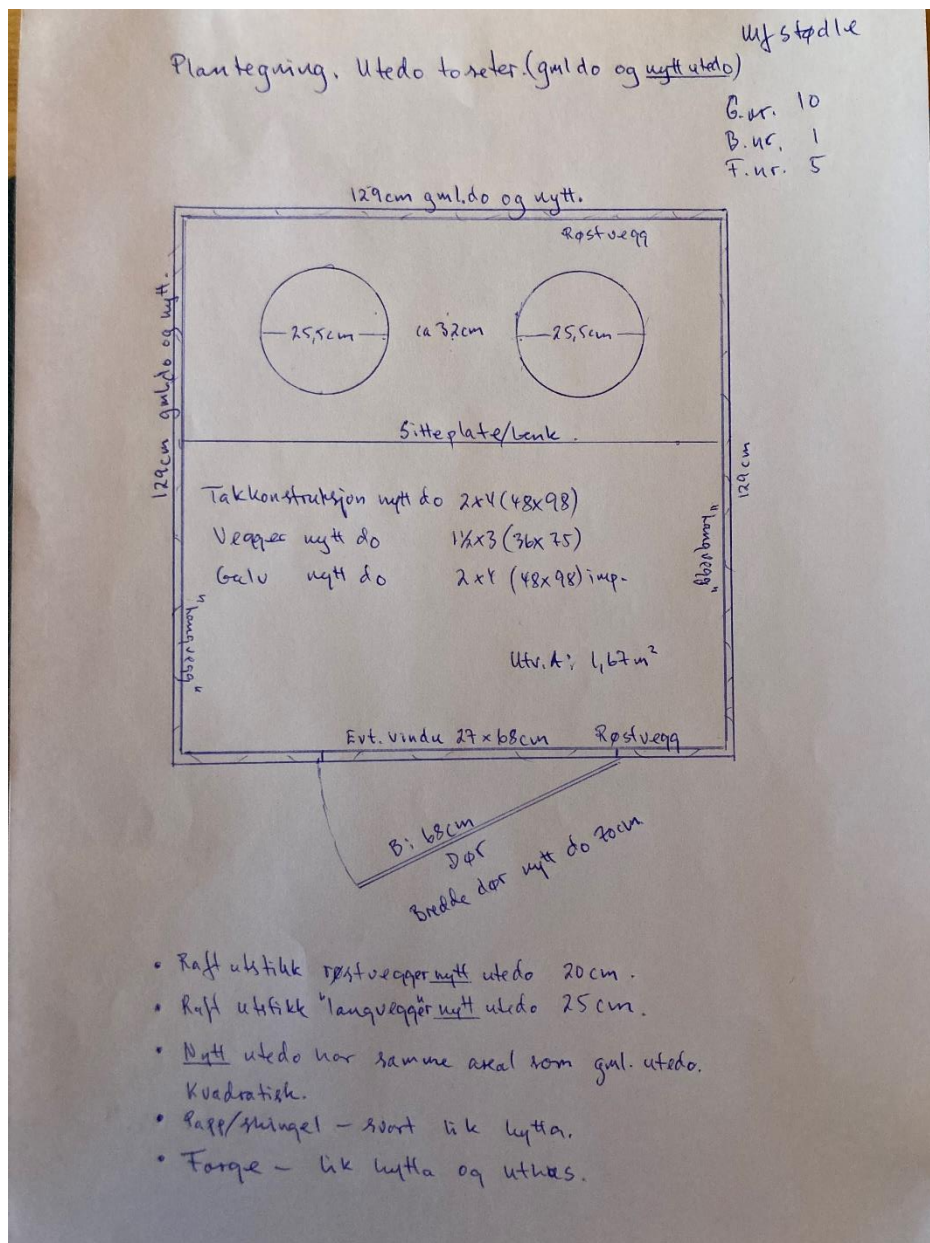
Bilder av eksisterende utedo.

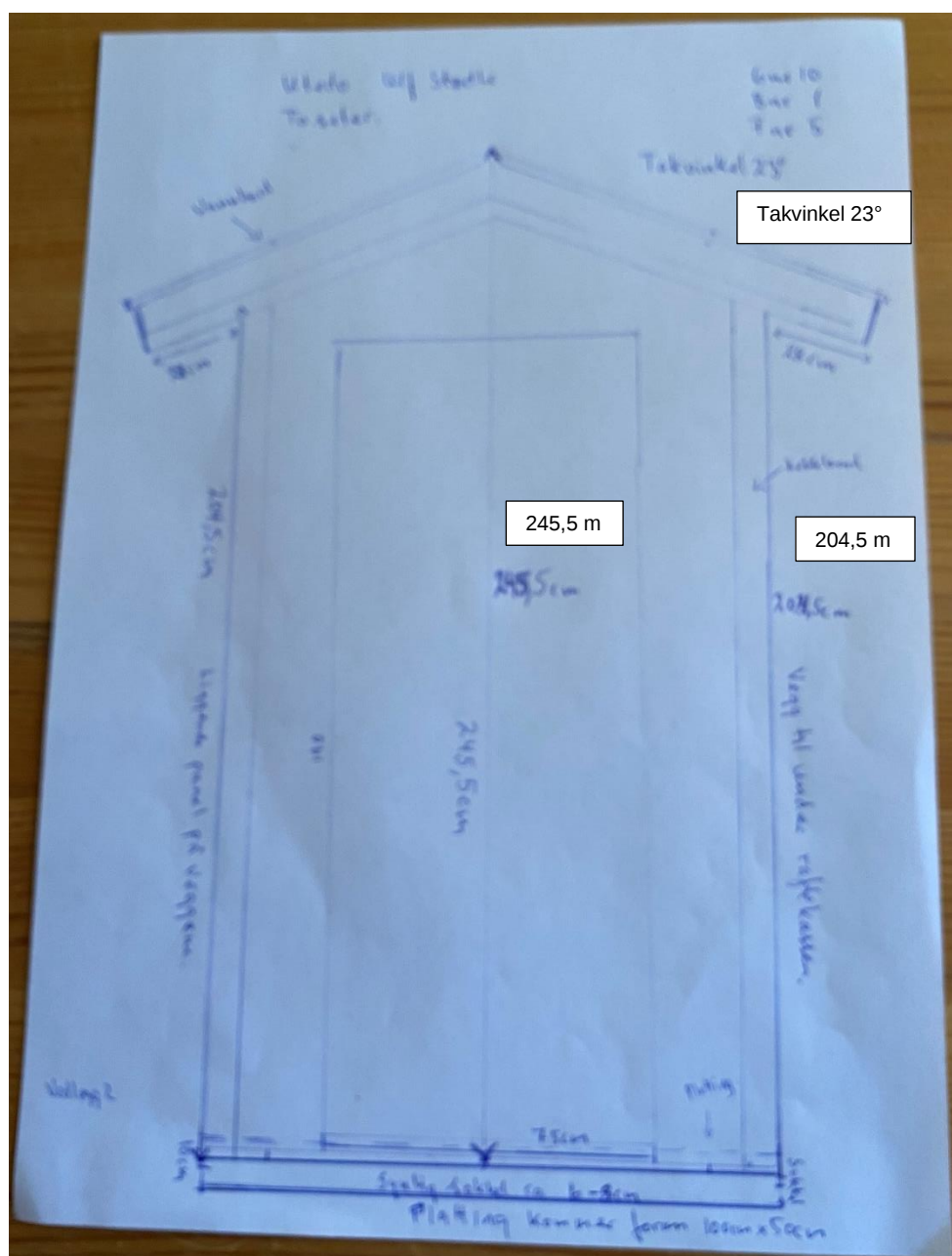
Bilder av eksisterende utedo.

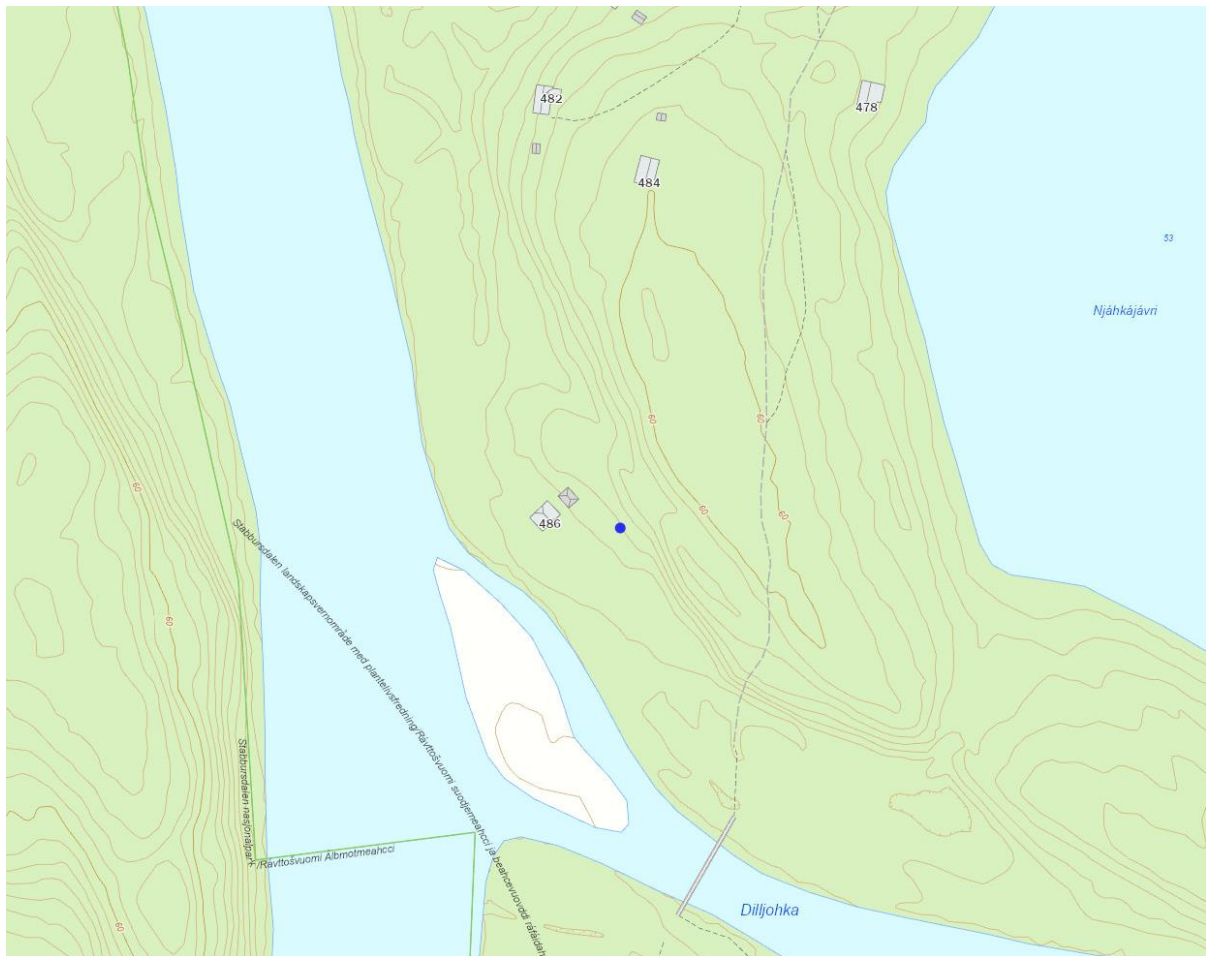
Illustrasjon av hvordan nytt utedo skal utformes.

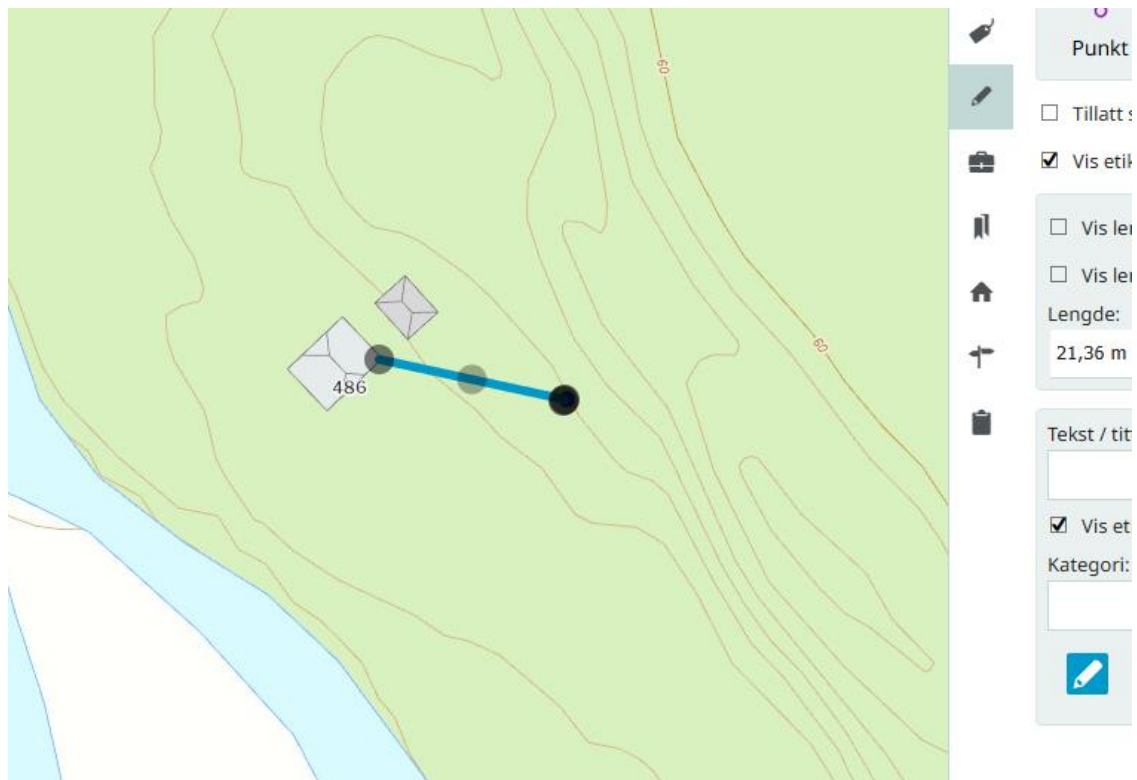
Plantegninger som viser dimensjoner av ny utedo.

Plantegninger som viser dimensjoner av ny utedo.

Lokalitet til utedo vises som blått punkt tilknyttet hovedbygget med adresse Rávttošvuopmi 486. Kilde: Nordatlas.no

Lokalitet til utedo vises som svart punkt tilknyttet hovedbygget med adresse Rávttošvuopmi 486. Distansen mellom hovedbygg og utedo måles til å være rundt 21 m. Kilde: Nordatlas.no

Flyfoto som viser hovedbygget og uthus, med adresse Rávttošvuopmi 486. Kilde: Nordatlas.no

Regelverk

Formålet med vernet av Stabbursdalen landskapsvernområde er å sikre et stort egenartet og vakkert naturlandskap og å sikre et område med verdens nordligste furuskog. Vernet skal beskytte betydelige kvartærgeologiske verdier som bidrar til områdets særpreg.

Ivaretagelsen av naturgrunnlaget er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området nyttes til reindrift, naturopplevelser og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Landskapsvernområdet skal sammen med Stabbursdalen nasjonalpark bidra til å bevare et sammenhengende naturområde med dets mange kulturminner.

Vernebestemmelsene § 3 punkt 1 og 1.1 viser til at området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Det er forbud mot en rekke inngrep, deriblant vegbygging, oppføring, påbygging og ombygging av bygninger og anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler og fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier og løyper ol. Kulturminner skal beskyttes mot skade. Opplistingen er ikke uttømmende. I vernebestemmelsens paragraf 3 punkt 1.2 og 1.3 er det opplistet hva bestemmelse 1.1 ikke er til hinder for eller hva som kan gis tillatelse til. Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid gi tillatelse til ombygging og utvidelse av bygninger som ikke kan medføre endret bruk, jf. § 3 punkt 1.3 første underpunkt.

Naturmangfoldloven (nml.) trådte i kraft 1. juli 2009. Av naturmangfoldloven § 7 framgår det at prinsippene i loven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. I nml. § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-varprinsippet legges til grunn, jf. nml. § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter § 11 er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av naturmangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Stabbursdalen nasjonalpark kan i dette tilfelle kun gis med hjemmel i naturmangfoldloven (nml) § 48, dersom det ikke strider mot vernets formål og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. I rundskriv fra Miljødirektoratet «Forvaltning av verneforskrifter», revidert januar 2014, redegjøres det for hvordan nml. § 48 i skal forstås. Her framgår det at bestemmelsen skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående

forstyrrelser som er av stor betydning for søker som omfattes av bestemmelsen. Siktemålet er at verneforskriften ikke uthules gjennom omfattende dispensasjonspraksis.

Tidligere forvaltningspraksis og faglig godkjente retningslinjer i forvaltningsplanen

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har vedtatt nye retningslinjer for utvidelse av bygg den 17.11.2021. Disse retningslinjene er på dette tidspunkt er under behandling av Miljødirektoratet og har ennå ikke oppnådd faglig godkjenning av Miljødirektoratet.

Utkastet av forvaltningsplanen for Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde har tidligere vært faglig godkjent av Miljødirektoratet og sendt ut på høring i 2010. Retningslinjene fra dette høringsutkastet har følgende ordlyd om tillatelser til utvidelser av bygg:

«Nasjonalparken

Ved utvidelse av eksisterende bygninger kan det bare gis tillatelse til mindre utvidelser; maksimalt 30 % av eksisterende grunnflate, dog ikke mer enn 10m².

Landskapsvernområdet

Ved utvidelse av eksisterende bygninger kan det kun gis tillatelse til mindre utvidelser; maksimalt 30 % av eksisterende grunnflate, dog ikke mer enn 15m².

Tillatelse til oppføring av uthus kan bare gis i spesielle tilfeller hvor det fra før ikke eksisterer uthus. Søker må kunne dokumentere behovet for tiltaket. Størrelsen på uthuset kan ikke overstige 10m²».

Ved flere verneområder i Norge er det blitt satt en begrensning på total bebygd areal per tomt til 75-80 m².

Vurdering

Landskapsvernområdet skal forvaltes etter føre var-prinsippet, og i et nasjonalt og internasjonalt helhetlig og langsiktig perspektiv. I Stabbursdalen landskapsvernområde vernes natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Kulturminner kan også bidra til landskapets egenart. Enkelte landskapsvernområder har også freding av arter. I Stabbursdalen landskapsvernområde er særlig furuskogen vernet. Vernet av Stabbursdalen landskapsvernområde skal beskytte landskapet mot tiltak og trusler som kan virke ødeleggende og endre landskapets karakter, jf. nml. §§ 9 og 10. I landskapsvernområdet er det landskapet og naturmiljøet som gir området verneverdi. Dette skal ivaretas og ikke forringes.

Kunnskapsgrunnlaget i saken er hentet fra Naturbase (www.naturbase.no), forskningsrapporter, utkastet til forvaltningsplan og utførte kartlegginger og kartdata fra Stabbursdalen. Stabbursdalen har verdens nordligste furuskog, et rikt fugleliv og interessante kvartærgeologiske avsetninger. De store fjellområdene i landskapsvernområdet er viktig for arter som er avhengige av store områder, deriblant jerv og gaupe. Landskapsvernområdet er også viktig område for flere rovfuglarter som jaktfalk, og blant

annet de sårbare artene lappspurv og brushane. Furuskogen i Stabbursdalen utgjør med sin nordlige beliggenhet naturlig nok nordgrensa for flere typiske barskogsarter. Landskapsvernområdet utgjør også viktige beite-, brunst- og kalvingsområde for tamrein. Det er registrert flere rødlistearter i denne delen av landskapsvernområdet. Området er også tidligere NiN-kartlagt. Forvalter anser kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml. § 8 til å være tilstrekkelig for behandling av saken. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor liten vekt.

Et viktig kriterium for å kunne innvilge en dispensasjon fra verneforskriften er som nevnt at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Hvis det er gjennomførbart og realistisk, skal det vurderes om et omsøkt tiltak eller aktivitet kan utføres utenfor vernegrensene hvis et tiltak eller en aktivitet kan ha en negativ effekt på naturmiljøet, jf. nml. § 10. I dette tilfellet er det ikke hensiktsmessig å kreve.

Naturmangfoldloven § 8 setter krav til at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på blant annet effekten av påvirkninger. I Stabbursdalen landskapsvernområde er formålet først og fremst å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre landskapet med dets økosystemer, kulturelle og opplevelsesmessige verdi, jf. nml. § 9. Så lenge utførelsen under byggeprosessen utføres uten å påføre unødige skader på terrenget rundt utedoen, vurderes det ikke til at tiltaket har en særlig negativ effekt, jf. nml. § 10. Påvirkningen vil ikke sette store varige spor, og tiltaket vurderes derfor isolert sett til ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig, jf. nml. § 10. Da det vurderes at det ikke er stor sannsynlighet at tiltaket vil komme i konflikt med verneverdiene i betydelig grad, og det vurderes at det er rom for å gi dispensasjon fra verneforskriften til dette tiltaket.

Det forventes derfor ingen miljøforringelse ved tiltaket, hvor kostnadene kan bli krevet dekket av søker, jf. nml. § 11. Den samlede belastning, jf. nml. § 10 vurderes som liten i dette tilfellet, da tiltaket ikke vil gi flere byggverk eller et større bygg enn hva som allerede er på tomte. Kun plattingen medfører en økning på ca. 0,5 m² BYA på tomte, som vurderes til å være akseptabelt. Saltak vil gi mindre ansamling av snø, noe som er et argument for å tillate en endring av takkonstruksjonen fra det gamle utedoet. Takvinkelen er innenfor normale rammer til et bygg, som gir bygget et normalt visuelt utseende, jf. nml. § 10. Utseende til den nye utedoen vurderes å ikke ville virke sjenerende eller som et blikkfang, noe som gjør at det vurderes at kan gis dispensasjon til denne søknad. Forvalter vurderer at om flere søker om dispensasjon på tilsvarende grunnlag, skal forvaltningen likevel alltid vurdere om eventuelle endringer av bygg er innenfor rammene som kan aksepteres. Forvalter vurderer derfor at denne dispensasjonen ikke vil ha negativ presedensvirkning, jf. nml. § 10.

Forvalter vurderer at dette er innenfor det som kan regnes som miljøforsvarlege teknikker, så lenge materialet fraktes inn på vinterføre og alt avfall og ubrukt materialer fraktes bort etter gjennomføring, jf. nml. § 12. Det skal ikke lagres rest-materialer på eiendommen/punktfester, og all form for forsøpling tillates ikke.

Det er altså ikke snakk om ombygging eller utvidelser av et eksisterende bygg. I dette tilfellet vurderes søknaden etter nml. § 48, fordi det er snakk om å rive og gjenoppbygge hele bygget som helhet. Forvalter vurderer likevel at dette tiltaket kan gis dispensasjon til, fordi det opprinnelige utedoet er så gammelt at så å si alt materiale burde

vært skiftet ut. Gjenoppbygging av et nytt utedo etter denne søknad vurderes til ikke å medføre endret bruk, jf. nml. § 12.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/198-6

Saksbehandler: Karoline Salmila

Dato: 20.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kanalarhaan johtokunta	ST 21/2025	26.03.2025

Forvalters innstilling

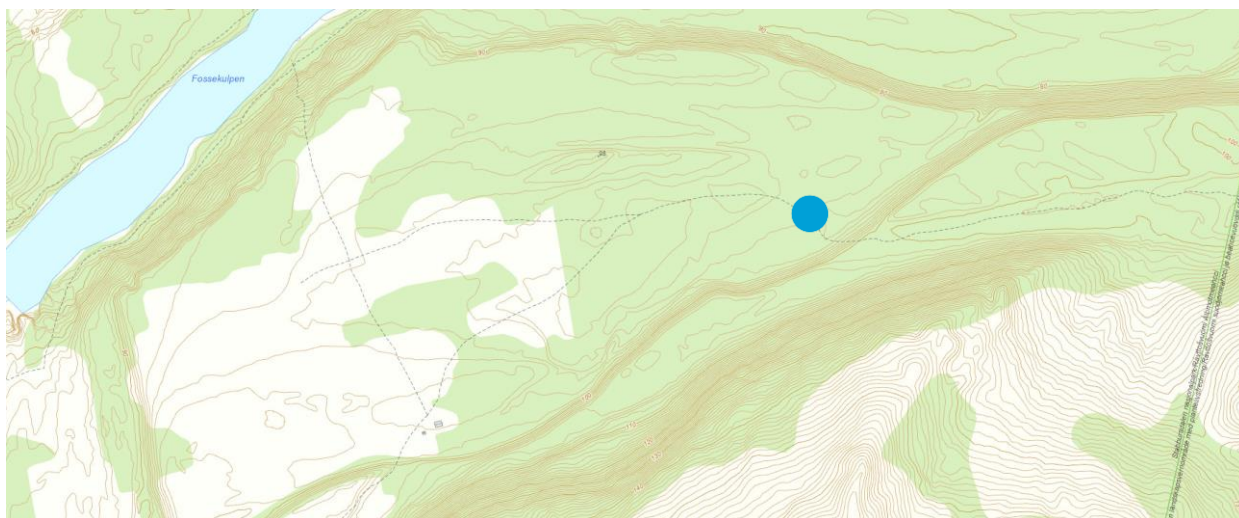
Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første alternativ innvilges Stabbursdalen grunneierforening dispensasjon til bruk av inntil tre (3) snøskutere og bruk av motorsag, for å flytte et nedfalt furutree som ligger på tvers av en mye brukt turtrasé i Stabbursdalen nasjonalpark.

Tiltaket tillates utført i perioden 27. mars til 4. mai 2025.

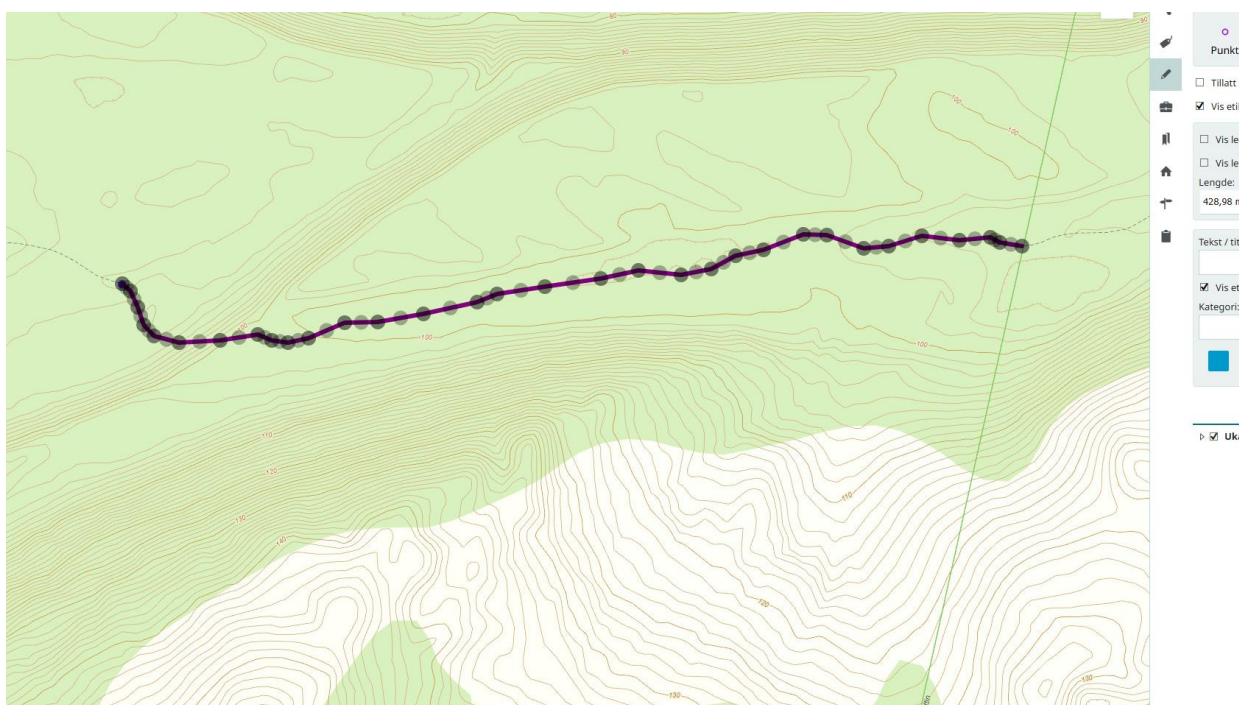
Vilkår til dispensasjonen:

- Tiltaket med flytting av furutreet må utføres innenfor én (1) dag for å begrense motorferdselen, da det ikke tillates å kjøre mer en én tur per snøskuter til beliggenheten for furutreet.
- Flyttingen av furutreet skal skje så skånsomt som mulig.
- Siden saging er nødvendig for å løsne treet fra bakken, skal sagingen skal skje så nær rot som mulig.
- Furutreet skal bli lagt igjen langs siden av denne aktuelle trasé (samme lokalitet), og furutreet skal ikke skades eller kappes annet enn ved roten. Ved sleping kan det oppstå skader på furutreet som kan være uunngåelige, det vil være akseptabelt. Det tillates ikke kapping av greiner.
- Det skal unngås å spinne seg ned til barmark med snøskuterne, så det skal påses at tiltaket utføres på tilstrekkelig snø og isdekket mark.
- Traseen som det kjøres snøskuter etter skal være korteste vei fra vernegrensen til nasjonalparken (se kart).
- Før gjennomføring av tiltaket skal Statens naturoppsyn (SNO) v/Emil Halvorsrud (48236037) varsles med SMS.
- Tillatelse til motorferdsel skal også være innhentet etter motorferdselloven.

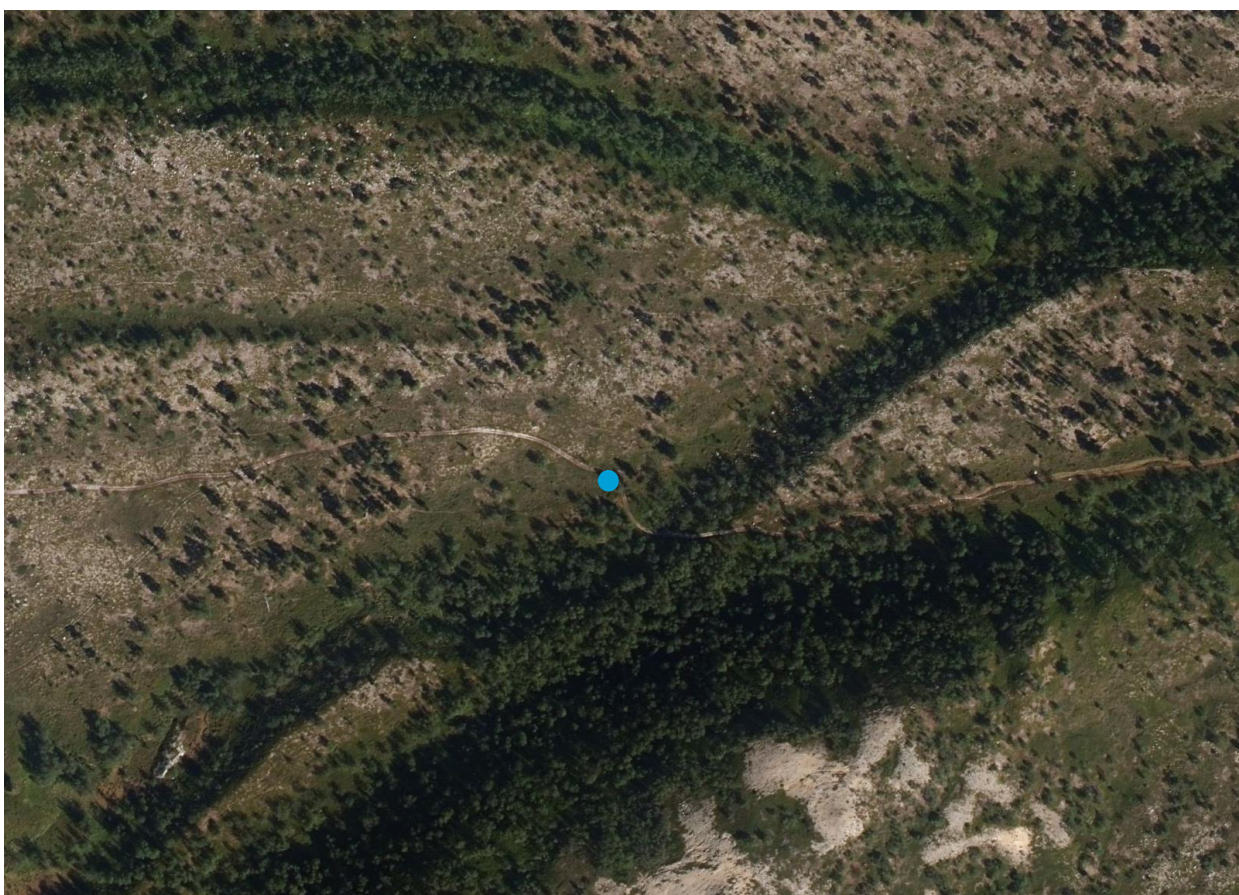
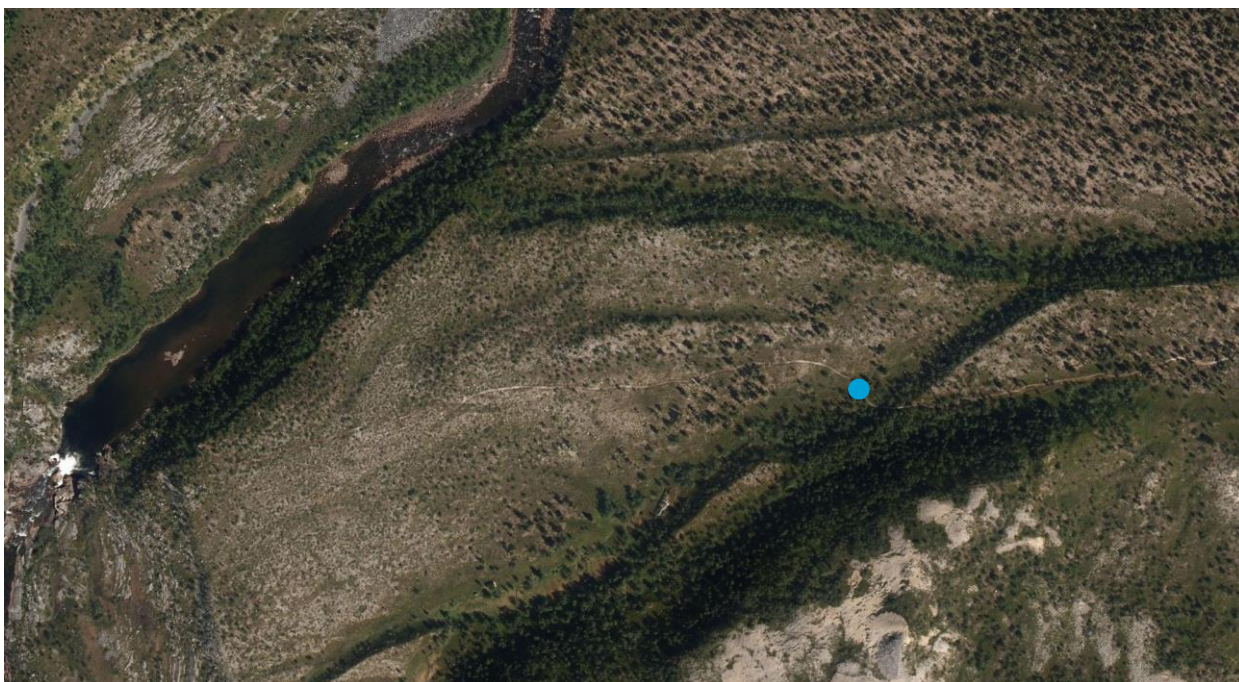
Saksopplysninger

Treet ligger på traseen som går mot Fossekulpen (blått punkt). (Kilde: Nordatlas.no)

Ca. 430 m fra vernegrensen til nasjonalparken. Denne strekningen innvilges det dispensasjon til å kjøre snøskuter etter. (Kilde: Nordatlas.no)

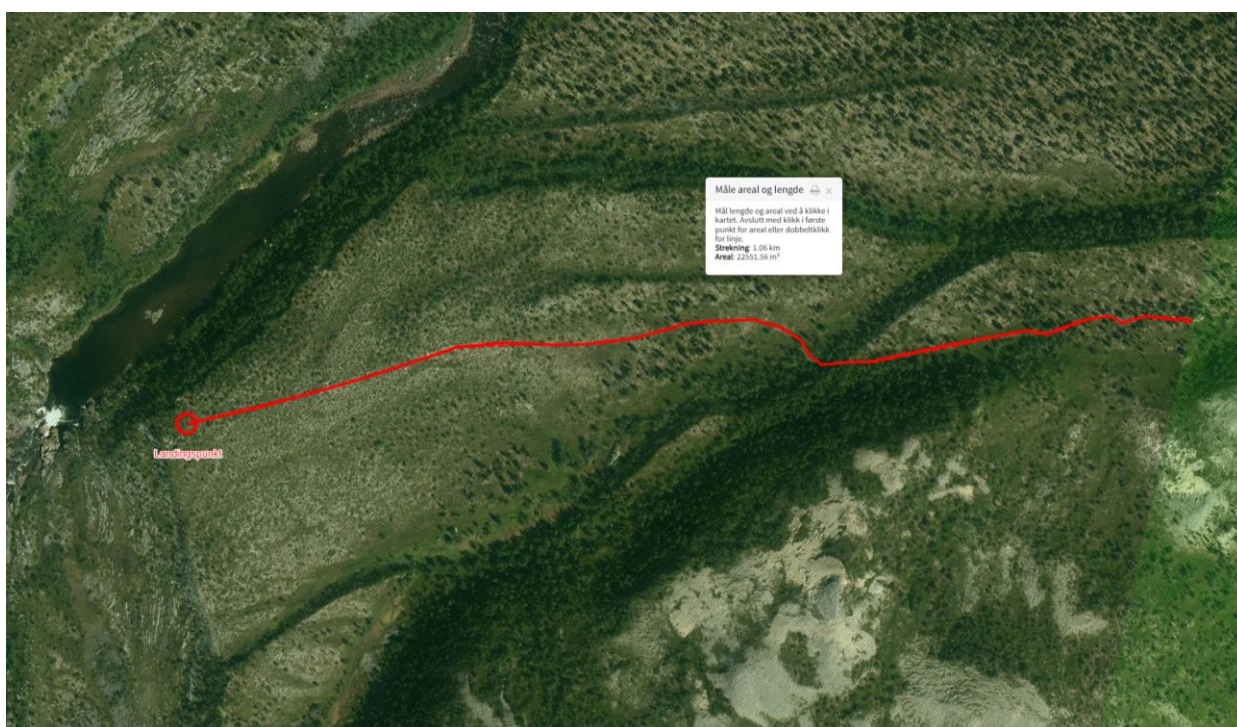

Flyfoto over lokaliteten til det nedfalte furutreet i Stabbursdalen nasjonalpark (blått punkt). Flyfoto viser hvor furutreet står i forhold til trasé og tilknytningen til furuskogen (Kilde: Nordatlas.no)

Bilde av det nedfalte furutreet. Foto: Ole Inge Myrheim.

Etter en muntlig samtale med Ole Inge Myrheim, vurderes det at tre snøskutere vil være mer skånsomt for terrenget, da det fordeler vekta av treet på tre punkter fremfor bare to. Målet er å skåne terrenget under gjennomføring av tiltaket.

Oversiktsbilde av turtraseen som går til fossekulpen fra vernegrensen til Nasjonalparken, ca. 1 km lang.

Regelverk

Formålet med Stabbursdalen nasjonalpark er å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáisåene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Motorferdsel er etter motorferdselloven beskrevet som bruk av kjøretøy (bil, traktor, motorsykkel, beltebil, snøskuter o.l.) og båt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor, samt landing og start med motordrevet luftfartøy.

Av vernebestemmelsene for Stabbursdalen nasjonalpark (jf. punkt 6.1) framgår det at motorferdsel er forbudt i nasjonalparken. Dette gjelder også bruk av luftfartøy under 300 meter. I § 3 punkt 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, mens § 3 punkt 6.3 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til noe motorferdsel, deriblant til private lovlig oppførte hytter.

I forhold til vegetasjon som omhandler trær sier Verneforskriften § 3 punkt 2.1 at vegetasjon, her under døde busker og trær, skal vernes mot all skade og ødelegging. Videre sier § 3 punkt 2.2 at bestemmelsen 2.1 ikke er til hinder for skånsomt bruk av trevirke, med unntak av tørrfuruer, til bålbrekking, bruk av ris til snarefangst, og reindriften nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr.

I forhold til støy og forstyrrelser sier verneforskriften § 3 punkt 7.3 at bruk av motordrevet modellfly, modellbåt o.l. er forbudt.

Naturmangfoldloven (nml.)

Av naturmangfoldloven § 7 framgår det at prinsippene i loven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. I nml. § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-varprinsippet legges til grunn, jf. nml. § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter § 11 er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av naturmangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Denne saken må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven da det i verneforskriften ikke er åpnet for bruk av snøskuter eller motorsag til dette omsøkte formålet om rydding av vegetasjon fra en turtrasé. Verneforskriftens § 4 sier at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige

samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48. I nml § 48, tredje ledd, heter det at *«Søknad etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.»* I rundskriv fra Miljødirektoratet «Forvaltning av verneforskrifter», revidert januar 2014, redegjøres det for hvordan nml. § 48 i skal forstås. Her framgår det at bestemmelsen skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker som omfattes av bestemmelsen. Det er viktig å merke seg at dispensasjonsregelen i nml § 48 ikke kan brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, og det skal gjøres en vurdering av eventuelle presedensvirkninger. Siktemålet er at verneforskriften ikke uthules gjennom omfattende dispensasjonspraksis.

Vurdering

Nasjonalparken skal forvaltes etter føre var-prinsippet, og i et nasjonalt og internasjonalt helhetlig og langsiktig perspektiv. Verneformålet er å unngå uønsket og økt motorisert trafikk inn i fjerntliggende og viktige vilt- og utmarksområder. Stabbursdalen nasjonalpark er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter. Fugle- og dyrelivet er freda mot unødvendig forstyrrelse av alle slag, jf. nml. §§ 9 og 10. Det kan oppstå tilfeller hvor også lovlig ferdsel kan være til skade for viltet, vegetasjon eller kulturminner. Ferdsel skal ikke være til hinder for en eventuell oppbygging eller reetablering av sårbare arter. I følge nml. § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt. Man må derfor ta vare på artenes økologiske funksjonsområder. Det generelle motorferdselsforbudet er innført for å skjerme fugle-, dyre-, plantelivet, tamrein og terrenget for forstyrrelser og kjøreskader. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt.

Kunnskapsgrunnlaget i saken er hentet fra Naturbase (www.naturbase.no), forskningsrapporter, utkastet til forvaltningsplan og utførte kartlegginger og kartdata fra Stabbursdalen. Stabbursdalen har verdens nordligste furuskog, et rikt fugleliv og interessante kvartærgeologiske avsetninger. De store fjellområdene i nasjonalparken er viktig for arter som er avhengige av store områder, deriblant jerv og gaupe. Nasjonalparken er også viktig område for flere rovfuglarter og blant annet de sårbare artene lappspurv og brushane. Furuskogen i Stabbursdalen utgjør med sin nordlige beliggenhet naturlig nok nordgrensa for flere typiske barskogsarter. Nasjonalparken utgjør også viktige beite-, brunst- og kalvingsområde for tamrein. Videre skal man ta særlig hensyn under hekke- og yngletiden fordi dyre- og fuglelivet er sårbart, dette gjelder særlig på vår og sommer. Forvalter anser kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml. § 8 til å være tilstrekkelig for behandling av saken. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor liten vekt.

Motorferdselen eller bruken av motorsag til et slikt tiltak er ikke hjemlet i verneforskriften og av den grunn per i dag heller ikke omtalt i forvaltningsplanen som noe man gir dispensasjon til. Søknaden må derfor behandles etter nml. § 48.

Vernet av vegetasjon og terrenget

Et av verneformålene til Stabbursdalen nasjonalpark er at området ikke skal utsettes for tekniske inngrep eller endringer i landskapet. Arealene i nasjonalparken skal beskyttes mot

inngrep som i ettertid kan vise seg å være uheldige. Virkninger av tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastning økosystemet vil bli utsatt for, jf. § 10. I Prp. 1S (2010-2011) fra Miljøverndepartementet går det klart frem at inngrepsfrie naturområder som er igjen, skal tas vare på. All vegetasjon er derfor vernet i Stabbursdalen nasjonalpark, hvor furu som art har fått særskilt vern i denne nasjonalparken.

Normalt ville man i en nasjonalpark latt et furutre ligge i fred etter at det av naturlige årsaker blir felt over ende. Furu som art har et særskilt vern i Stabbursdalen (jf. verneforskrift § 3 punkt 2.1 og 2.2) og det biologiske mangfoldet som et døende tre gir grunnlag for er en viktig del i en gammel skog med naturlige suksesjonsprosesser, jf. nml § 8. Furutreet skal være en del av økosystemet, også under nedbrytningsprosessen når treet dør ut.

Om man kapper treet så langt ned ved rot som mulig, og drar det til siden av traseen, vil treet fortsette å kunne nedbrytes, slik det normalt ville ha gjort. Nedbrytningsprosessen vil antagelig gå noe fortere pga. mangel på roten som fortsatt sitter noe i bakken, men treet vil likevel ikke fjernes fra området og kan på den måten bidra inn i den naturlige suksesjonsprosessen som man skal etterstrebe å ha i en nasjonalpark, jf. § 10 og 12.

I dette tilfellet så har treet falt over en mye brukt turtrasé, hovedfartsåra opp til laksetrappa som forvaltes, og som også brukes av reindrifta. Det kjøres derfor innimellom ATV etter denne traseen, som har ført til bredden av dagens trasé. Om furutreet blir liggende slik det gjør vil det på kort tid skapes et nytt spor rundt treet i samme dimensjon som eksisterende trasé. Det vil altså bli ny terrengskade ved at stien blir lagt om ved denne lokaliteten, fordi bruken av traseen vil ikke opphøre. Det vil over tid altså ha en negativ effekt på uberørt terreng og vegetasjonen langs denne traseen, om treet blir liggende slik det er i dag, jf. nml § 10. Om trekkingen av furua utføres av tre snøskutere samtidig, vil faren om terrengskade under tiltaket minke. Dette er grunnen til at det vurderes at man skal kunne tillate opp til tre snøskutere til gjennomføring av tiltaket, jf. nml § 10.

Støy og forstyrrelser

Graden av støy er noe som skal vurderes etter verneforskriften, jf. verneforskrift § 7.3 og formålsparagrafen. Støy fra motorferdsel vurderes separat. Det vil bli nødvendig å bruke motorsag for å få trukket furutreet til siden, da en god del av roten fortsatt sitter fast i bakken. Motorsag er et støyende verktøy, og kan virke forstyrrende på omgivelsene. Man må vurdere teknikker og driftsmetoder i forhold til tiltak som omsøkes, jf. nml § 12. Det vurderes at bruk av motorsag vil være nødvendig for å ha en mulighet til å få forflyttet furutreet som fortsatt sitter delvis fast med rot. Det skal derimot ikke brukes motorsag på furutreet annet enn der det er nødvendig for å at den skal kunne løsne slik at den blir flyttbart, som vurderes å være helt nede ved roten.

Motorisert ferdsel

Verneforskriften slår fast at motorisert trafikk til lands og til vanns, herunder lavtflyging under 300 meter og landing med luftfartøy er forbudt. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt. Det er ikke gitt noen unntak i forskriften for å tillate motorferdsel til omsøkte formål. Naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ sier at det kan gjøres unntak fra et vernevedtak dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkårene må være oppfylt dersom det skal kunne gis dispensasjon. Tiltaket kommer ikke inn under alternativene

sikkerhetssyn eller vesentlig samfunnsmessig betydning. Det vilkåret om at *tiltaket ikke skal påvirke verneverdiene nevneverdig* og at *tiltaket ikke må stride mot vernevedtakets formål* innebærer at dispensasjonsadgangen er snever. Bestemmelsen er svært streng, og det skal foreligge særlige behov ved dispensasjon til motorferdsel. Det må gjøres en skjønnsmessig og konkret vurdering om dispensasjonen kan gis, med en forutsetning på at vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt. Naturmangfoldloven § 48 er ansett som en unntaksparagraf.

Vi vet, jf. nml. § 8, at motoriserte kjøretøy vil medføre en del støy og forstyrrelser som kan ha negative konsekvenser for dyre- og fugleliv, samt tamrein, og at det kan oppstå terrengskader. Utøvere av tradisjonelt friluftsliv kan også bli forstyrret av støy fra motorferdsel, da de blant annet oppsøker nasjonalparken for å oppleve stillheten i naturen. Motorisert ferdsel på barmark vil kunne avsette kjørespor og skade på vegetasjon og terreng. Myrer, våtmarker og områder med tynt og fattig jordsmonn er spesielt sårbare for kjøreskader, og i verste fall kan kun én kjøretur i vått terreng sette varige spor, jf. nml. § 8. Høy hastighet på kjøringen medfører også økte kjøreskader. Dette gjør at ferdsel bør kanaliseres til eksisterende kjørespor og veier for å unngå unødvendig skade på naturmangfoldet. I dette tilfellet er det snakk om å kjøre langs et allerede eksisterende spor i terrenget som er ca. 430 m inn i nasjonalparken målt i fra grensen til landskapsvernområdet.

Målet er at motorferdselen skal holdes på et absolutt minimum innenfor vernegrensene, og det skal påses at man ikke utvider rammene slik at det gir en uønsket presedensvirkning, jf. nml. § 10. Det er prinsipielle vurderinger som må legges til grunn i vurderingene i de tilfeller det er et motorferdselforbud og det ikke er hjemmel i verneforskriften. Distansen det søkes om i Stabbursdalen nasjonalpark er ca. 430 m, samt at snøskuterne skal brukes som hjelpemiddel til selve tiltaket, jf. nml. § 12.

Det understrekes at nasjonalparkstyret ikke behandler søknaden etter motorferdselloven, dette er det Porsanger kommune som gjør. I nasjonalparken må man som regel ha tillatelse etter både verneforskriften og motorferdselloven for å kunne kjøre, mens i landskapsvernområdet forvalter kommunen denne aktiviteten.

Vurdering av tiltaket

Det skal vurderes om et omsøkt tiltak eller aktivitet kan utføres utenfor vernegrensene hvis et tiltak eller en aktivitet kan ha en negativ effekt på naturmiljøet. I dette tilfellet vil det ikke være hensiktsmessig å utføre tiltaket utenfor verneområdet, da treet det gjelder om er plassert innenfor nasjonalparken. Det må derfor vurderes om tiltaket er nødvendig, eller på annet vis kan forsvares gjennom vurdering etter verneforskriften, jf. nml. § 10. Nytteverdien av traseen er avgjørende for vurderingen, som går opp til en laksetrapp som driftes av Stabbursdalen grunneierforening, den benyttes av reindrifta når de skal gjøre reparasjoner av gjerder eller under flytting, men traseen er også en av de merkede stiene opp til Fossekulpen – altså en mye brukt trasé i friluftssammenheng.

Det vurderes at den samlede belastningen i dette ene tilfellet ikke vil øke vesentlig ved innvilgelse av et slikt tiltak, hverken i Stabbursdalen eller andre verneområder, jf. nml. § 10, fordi dette omhandler et enkelttilfelle med en problemstilling som sjeldent oppstår. Tiltakets særegenhet gjør at det heller ikke er stor fare for presedensvirkning, siden det er få verneområder som har en laksetrapp med tilsyns- og vedlikeholdsbehov, jf. nml. 10. Samlet

belastning tillegges ikke stor vekt på nåværende tidspunkt, jf. nml. § 10, selv om det er snakk om bruk av motorisert ferdsel, bruk av motorsag og negativ påvirkning på et enkelt furutre. Den samlede belastningen økosystemet utsettes for vurderes således å være overkommelig i dette tilfellet siden det er snakk om en begrenset mengde motorisert ferdsel etter et allerede eksisterende spor snøskuter, jf. nml. § 10, samt at det forutsettes at treet skal utsettes for minst mulig bruk av motorsag og ivaretas så hel som mulig. Tiltaket er så særegent at det vurderes at tiltaket ikke vil øke den samlede belastning nevneverdig i dette tilfellet, jf. nml. § 10.

Så lenge kappingen av furutreet gjøres så nært rot som mulig, og ingenting annet av furutreet skades av motorsagen, vurderes det til at det kan gis dispensasjon til tiltaket. Så lenge kjøringen holdes på et minimum og etter eksisterende spor, med kun én tur/retur til furutreet og så skånsom trekking av furutreet som mulig av tre snøskutere, vurderes det til at tillatelsen kan gis. Det forutsetter at man etterstreber å ikke spinne gjennom snø og islag og ikke skader bakken/terrenget under sleping. Naturmangfoldloven § 11 vil ikke være en problemstilling så lenge søker forholder seg til tillatelsen og det forutsettes at tiltaket ikke medfører nevneverdig skade på verneverdiene. Nml. § 11 om kostnader ved miljøforringelse er derfor ikke vurdert nærmere i saken. Ved å benytte trase inntegnet på kart og holde seg innenfor gitte rammer beskrevet over, vil nml. § 12 i være ivaretatt ved innvilgelse av søknaden.

Det vurderes at tiltaket ikke vil være vesentlig i strid med verneformålet eller komme i konflikt med de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8-12.

Andre hensyn og vurderinger

Reinbeitedistriktet sin beitetid i nasjonalparken er ca. fra 1. april til 15. november. I periodene april-mai er det kalvingstid og midten av september til midten av oktober er det brunsttid for rein. Dette er perioder hvor reinsdyra trenger særskilt ro. Området til laksetrappa er likevel innenfor et høstbeiteområde, så det anmodes generelt om å vise hensyn til reinsdyr under fraktprosessen. Stabbursdalen grunneierforening bør derfor være direkte i dialog med Láhtin siida; telefon til siidaleder Mette Anti Gaup – tlf. 95280369.

ST 22/2025 Orientering

- Nasjonalparkstyret må sette dato for behandling av NVE sin innstilling til 420 kV linje gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde. Nasjonalparkstyret har fått utsatt frist for merknader til 11. april 2025. Dette skyldes at NVE ikke har satt nasjonalparkstyret som mottaker på dokumentene som orienterer om innstillingen og muligheten til å komme med merknader. Nasjonalparkstyret påpekte dette og ba derfor om utsatt frist fra Energidepartementet.
- Hvis SNO har anledning på dette møtet, vil det gjennomføres en kort gjennomgang av SNO-ressurs for 2025.
- Eventuelle orienteringer kan bli tatt opp under møtet.